

Handläggare: Nils Matsson
Region Ytterstad
Park- och gatubyrån
Tel: 508 279 48
nils.matsson@gfk.stockholm

2002-04-04

Dnr 02-970-1042

Till
Gatu- och fastighetsnämnden

Hantering av schaktmassor inom gatu- och fastighetskontorets bygg- och anläggningsverksamhet. Inriktningsbeslut

FÖRSLAG TILL BESLUT

1. Gatu- och fastighetsnämnden ger kontoret i uppdrag att utreda föreslagna platser, där tillfällig materialseparering, krossning och lagring av schaktmassor skulle kunna utföras.
2. Gatu- och fastighetsnämnden uppdrar åt kontoret att, ifall mark kunnat upplåtas enligt punkt 1, också i upphandlingar ställa krav på att entreprenören själv eller i samarbete med andra aktörer skall utföra återvinning av schaktmassor, asfalt, sand, tegel och betong, när så är möjligt.

Olle Zetterberg

Solveig Svedgård

Göran Gahm

SAMMANFATTNING

Genom den miljölagstiftning rörande avfallsmassor som framtagits under de senaste åren, har större krav på planering och hantering av schaktmassor från kontorets entreprenader kommit att gälla. För att uppfylla önskade miljömål bör schakt- och avfallsmassor, från våra bygg- och anläggningsentreprenader, i görligaste mån återanvändas lokalt. Genom höga transportkostnader och deponiavgifter har detta också blivit en betydande ekonomisk faktor att ta hänsyn till. För att sådan verksamhet skall kunna ske måste lämpliga ytor för materialseparering och ev. krossning avsättas inom ett rimligt närområde.

Bakgrund

Miljöarbetet rörande avfall och schaktmassor har pågått under en lång rad av år parallellt med återkommande lagskärpningar. Andemeningen i detta arbete är att man i görligaste mån lokalt skall återanvända dessa massor.

Man kan anta att GFK hanterar 150.000 ton material årligen och givetvis försöker man redan i dag återvinna så mycket som möjligt av dessa. Det förutsätter dock att man kan använda massorna inom aktuellt eller annat pågående entreprenadarbete. Kan man inte det måste massorna transporteras bort för depåni eller försäljning. Större anläggningar som kan ta emot sådant material finns inte inom rimliga transportavstånd om miljöaspekterna skall beaktas.

Inom staden finns för närvarande små möjligheter till en effektiv hantering av schaktmassor som måste materialsepareras och tillfälligt lagras.

Analys

För att undvika miljöbelastningar och ökade kostnader genom skatt och deponiavgifter bör schaktmassor och andra rivningsprodukter i högre grad än tidigare återanvändas. Alternativet är att transportera massorna långväga till höga transportkostnader och sedan få betala för att bli av med dem.

För att denna återvinning skall kunna göras krävs ofta att massorna är materialseparerade. Detta kan åstadkommas genom att man försöker schakta/riva materialskikten försiktigt var för sig vilket tyvärr medför en avsevärd kostnadsökning och förlänger de olägenheter som allmänheten tvingas acceptera av t.ex. minskad framkomlighet. Dessutom belastas miljön ytterligare genom att man tvingas till flera överfarter med schaktmaskiner. Detta kräver även upplagsmöjligheter i anslutning till arbetsplatsen. Alternativet är att i efterhand sortera upp massorna, vilket kan göras med sorteringsverk av olika storlekar. Krossning av somliga material är nödvändigt. Vid en utökad materialåtervinning kan det också finnas behov av ett antal mindre ytor för lokal lagring och omlastning av schaktmassor. Denna mellanlagring kan i vissa fall inrymmas inom samma område. Verksamheten är dock platskrävande och kan upplevas störande för närområdena vilket kan göra det svårt att få tillstånd eller acceptans för sådana platser inom staden. De ytor som krävs ligger på minst 10.000 m² totalt per anläggning.

Genom att lokalisera verksamheten till avsides belägna platser och företrädesvis redan kontaminerade industriområden kan dessa störningars inverkan dock minimeras. Vid ett riktigt utförande läggs det bearbetade materialet i vallar runt området och ger på så sätt ett naturligt bullerskydd. Modern sorterings- och krossteknik har dessutom utvecklats mot allt tystare former. I driftsläge upplevs därför oftast bullret inte som något stort problem av närboende. Initialt kan dock farhågor för detta skapa stark opinion mot den här typen av projekt. Det kan därför vara klokt att först genomföra en kortare provverksamhet på de tilltänkta platserna.

Att i stället transportera avfallet till befintliga deponianläggningar i andra kommuner belastar dels miljön kraftigt och medför därtill höga kostnader. Frågan har dessutom en etisk aspekt. En ytterligare risk är att krav på återvinning, under nu gällande förutsättningar, medför konkurrensfördelar för de större bolagen och att de små och medelstora missgynnas. De större företagen har oftast helt andra möjligheter att själva lösa problemet genom egna sorteringsverk och bättre förutsättningar att effektivt utnyttja överskottsmassor.

Att ställa krav på en rationell massahantering vid upphandling av markentreprenader, utan att möjlighet till sådan verksamhet finns i närområdet, är ingen bra lösning. Alltså måste lämpliga markområden för detta finnas definierade inom ett rimligt avstånd där entreprenören själv eller annan aktör kan bedriva detta.

Möjligheten att erhålla tillstånd för en fast verksamhet är dock i det närmaste obefintlig. Det man får rikta in sig på är anläggningar av en mera tillfällig art (3-10 år).

Konsekvenser

Ekonomiska

Kostnaderna för att transportera schaktmassor långa sträckor samt att betala ev. deponiavgifter kan bli avsevärda i det långa loppet. Tillgång och kostnader för materialet skall heller inte underskattas. Konkurrenssituationen måste också beaktas.

Miljö

Långa transporter av schaktmassor påverkar naturligtvis miljön starkt negativt. Dessutom är det ett resursslöseri att inte utnyttja de återvinningsmöjligheter som finns. För miljöns skull borde ett lokalt omhändertagande av massorna vara att föredra. Detta måste då ställas mot de eventuella miljöstörningar i form av buller och trafik som ett lokalt omhändertagande av schaktmassor kan generera.

Kontorets förslag/synpunkter

Kontoret anser att schaktmassor bör hanteras lokalt och i görligaste mån återanvändas. Vid upphandling av markentreprenörer bör krav på sådan hantering ställas. För att detta skall vara möjligt måste lämpliga ytor för sådan verksamhet finnas inom staden.

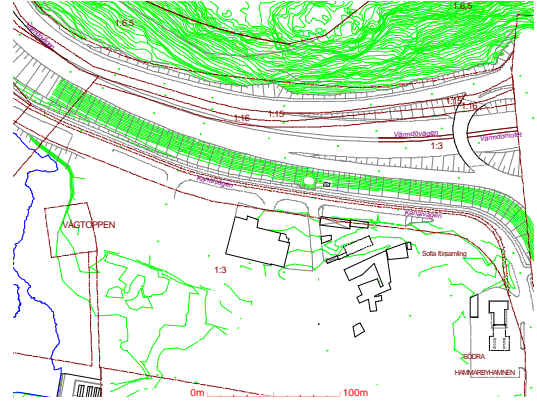
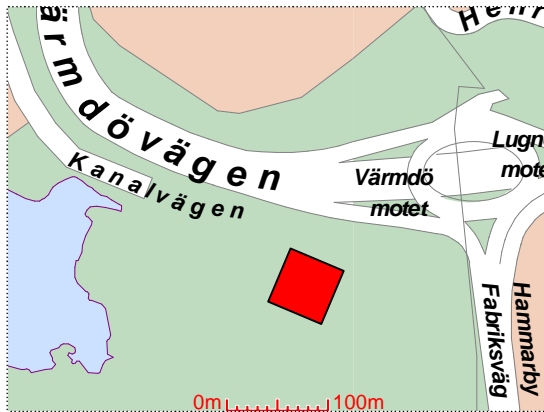
Kontoret föreslår därför att markområden inom redan kontaminerade och bullerbelastade områden avsätts för materialhantering.

Följande platser föreslås för närmare utredning :

1. Lugnets industriområde
2. Skrubba (industritomt)
3. Lövsta gamla industriområde
4. Frihamnen

1. Lugnets industriområde

Mindre område med ej så störningskänslig omgivning. Exploatering planeras inom området. Del av området används som upplagsplats för byggmaterial. Ett upplag i detta läge har begränsningar i tid och rum.

2. Skrubba (industritomt)

Området är för närvarande en outnyttjad industritomt med förhållandevis långt till närmaste bebyggelse. Platsen bedöms mycket lämplig för föreslagen verksamhet.

